

Hij merkt op, dat hier gesproken wordt over het huis Gods, de kerk.

In dit licht zijn de sleutelen des hemelrijks hier juist opgevat, sleutelen van het Huis Gods, de kerk. Alleen een onjuiste exegese van Matth. 16 vs 19 kan hier in de sleutelen des hemelrijks het koninkrijk Gods (in) lezen.

Hier bereikt de verwarring in de betoogen van Dr Westerink wel een dieptepunt.

Enkele malen is hij in aanraking gekomen met de uitdrukking „sleutelen des hemelrijks”. Allereerst bij de bespreking van Zondag 31 H.C. en nu opnieuw in het formulier voor de bevestiging van dienaren des Woords.

Beide keeren passen de teksten en termen niet in zijn schema. Beide keeren verwingt hij ze naar eigen vooropgezette visie. Beide keeren doet hij dat door te poneeren, dat de uitdrukkingen „hemelrijk” en „koninkrijk Gods” allermint identiek zijn.

Maar werd bij Zondag 31 de uitdrukking „hemelrijk” gelijkgesteld met den hemel, thans wordt zij geïdentificeerd met de kerk, het huis Gods.

Elke eenheid van conceptie is hier bij Dr Westerink zoek. Zelfs in zijn verwingingspogingen heerscht verwarrende tegenstrijdigheid.

We hebben bij onze uiteenzetting over het karakter van de kerk als volksvergadering van het koninkrijk der hemelen en bij de behandeling van Zondag 31 H.C. reeds uitvoerig gesproken over Matth. 16 : 19 en aangewezen, dat de strijd van Dr Westerink tegen identificatie van hemelrijk en koninkrijk Gods schending beteekent van de regelen van goede exegese.

Waar zijn promotor, Prof. Groshede, in diens kom-

mentaar verklaart, dat de sleutelen niet zijn de sleutelen van de kerk maar van het koninkrijk der hemelen en deze exegeet dit laatste steeds opvat als identiek met het koninkrijk Gods (daarin o.a. gevolgd door Dr H. N. Ridderbos, K.V. Mattheus II, pag. 13), wijst Dr Westerink deze exegese af zonder tegen haar een deugdelijk argument aan te voeren.

Zelf geeft hij twee uitleggingen, die geheel van elkaar afwijken en beide onhoudbaar zijn.

Juist op het punt van de exegese van Matth. 16 : 19 en van het gebruik van deze Schriftplaats in de Gereformeerde belijdenisschriften en liturgische formulieren blijkt heel sterk, tot welk een dwaze capriolen de dwang van een verkeerd wijsgeerig systeem Dr Westerink heeft gevoerd.

Tenslotte nog aandacht voor één uitdrukking uit dit bevestigingsformulier voor de dienaren des Woords.

In de zegenbede voor den herder en leeraar wordt gevraagd: „God..... regeere u zoo in uw bediening, dat gij daarin behoorlijk en vruchtbaar moogt wandelen, tot grootmaking Zijns Naams, en tot uitbreiding van het rijk Zijns Zoons Jezus Christus”.

Hierin spreekt de belijdenis, dat de dienst van het Woord de bediening is van het evangelie van het koninkrijk.

Jezus Christus doet het koninkrijk van God, dat ook Zijn rijk is, komen door de prediking van Zijn Woord in de vergadering van Zijn volk (vgl. Zond. 48 H.C., art. 36 N.G.B.).

Woorddienst is rijkswerk!

Amsterdam.

J. FABER.

Aangaande mij en mijn huis

GEZINSLEVEN

Deze zes haat de Heere, ja zeven zijn zijne ziel een gruwel. Spr. 6 : 16.

Ook hier is weer de groote opvoeder aan het woord, die zich richt tot „zijn zoon”. „Mijn zoon”, aldus spreekt hij hem aan. Hij wil hem nu waarschuwen tegen de zonde, door hem het ernstige, afschuwelijke, vreeselijke karakter der zonde klaar voor oogen te stellen.

Een taak, die rust op elken opvoeder; en zeer zeker op elken vader en moeder. De zonde is de groote vijand, die elk kind, komende in de wereld, ook later, bij het opgroeien, ja het geheele leven door, bedreigt; die het kind altijd en overal vergezelt, omdat ze den zetel heeft in het hart; het kwaad, waarvan de duivel zich bedient, om het menschenkind hier reeds het leven te verpesten en het in het eeuwig verderf te storten.

„Hoedt u voor de zonde” is zeer stellig een van de grondmotieven der christelijke opvoeding. Vanaf het begin zal het kind moeten verstaan, daar tegen een beslist afwijzende, een antithetische houding aan te nemen; nocht daarmee het op een accoordje te moeten goelen.

Te noodzakelijker wordt dit nog, nu er het algemeen streven is, om de zonde als iets onschuldigs voor te stellen, en haar booze, satanische karakter te verbergen. „Is dat nu zoo erg, zich eens een keertje dronken te drinken! Wordt zoo pas niet alleen de jongen tenslotte een man?” „Is dat nu zoo erg, zoo nu en dan eens een stevigen vloek te gebruiken! Of is dat niet daarentegen kereelstaal?” „Is dat nu zoo erg een paar jaartjes van je leven eens wat te boemelen, het er eens van te nemen. Je kunt toch nog genoeg ellende beleven!” „Is dat nu zoo erg, zoo eens één of twee keer per jaar onder te duiken in het kwaad; en zoo eens kennis te maken met wat er in de wereld te koop is, 't zij in eigen omgeving, maar liever in een groote stad, of nog beter in het buitenland?” Is dat nu zoo erg, dat je je eens flink en zelfstandig toont tegenover je ouders, brave menschen — toegegeven —; maar toch hopeloos bekrompen en ouderwetsch; en daarom het je vrienden laat zien, dat je best eigen weg durft te gaan?” „Staat er tenslotte ook niet in den Bijbel: „Beproeft alle dingen en behoudt het goede?”

„Wat komt er vaak terecht van die vrome femelars, die geen kerkbeurt vernemen, trouw ter catechisatie gaan, ook nog lid zijn van een Jon-ge-lings-vereeniging! En die het niet zoo nauw nemen, komen vooruit en vinden hun weg wel in de wereld!”

Dat is de houding en de taal van vele jonge menschen, ook onder jongelui van Christelijken, van Gereformeerden huize. En, wat erger is, daarin worden ze vaak nog gestijfd door de volwassenen, als deze met welgevallen dat vrije, van durf getuigende, optreden beschouwen en zelfs aanmoedigen. „Zoo is de wereld nu eenmaal”, zeggen ze dan; „je moet wat geven en wat nemen; je kunt niet al te rechtvaardig wezen; met een dominee is het nog wat anders, maar wie vooruit wil komen, moet wel eens wat over zijn kant kunnen laten gaan. Ik houd wel van die jongens, die eens uit den band durven te springen. Je zult zien, dat worden later „je” menschen!”

Hoe gevaarlijk, hoe levensgevaarlijk is dit alles. Hoe kan dit alles vader en moeder benauwen! Hoe hun kind te midden van alle verleiding en verzoeking te bewaren, en het de oogen te openen voor het gevaar, dat altijd op den loer ligt?

Door te doen, wat de Sprekendichter hier doet. En het kind tot zich te roepen; hun kind, dat in het verbond is opgenomen; wiens God de HEERE is; in

Wiens Naam het gedoopt is; zeker, de zoon van vader en moeder, maar tegelijk kind van God, Die niet alleen er beslag op legt, maar Zich meer over dit kind ontfermt, dan ooit een aardse vader doen kan. Elk kind houdt van zijn ouders — maar hoe behoort het dan zijn God en Vader niet lief te hebben, aan Wien het alles te danken heeft, en Die alles voor Zijn kind wil zijn en dat in den doop bezegeld en bekrachtigd heeft, en daarom ook wil, dat het kind Hem liefheeft, naar Hem luistert, Hem gehoorzaamt.

Daar komt alles op aan: hoe het kind staat tegenover den Heere. Is Hij voor hem, zooals bij de heidenen, de Almachtige, Die over alles te beschikken heeft, over je wel en je wee, en Die je daarom zooveel mogelijk tot vriend moet houden —; is Hij de wrede, strenge God, Die altijd waakzaam is, om te speuren of Hij Zijn menschenkind ook op kwaad kan betrappen, om het dan met Zijn wraak te treffen — zooals Luther aanvankelijk ook God beschouwde — of is Hij de genadige en barmhartige God, Die Zijn hand legt op zijn hoofd en zegt: „Jongen, meisje, je bent van Mij, Mijn zoon, Mijn dochter: Geef Mij je hart, je liefde; Ik zorg voor je, en waak over je; geef je hart niet aan een vreemde, waar je zeker om zult komen”.

En waar het kind, door het onderricht en de opvoeding zijner ouders, niet het minst ook doordat de ouders in hun spreken en heel hun houding betonen, zoo zelf ook hun God te kennen en te dienen — en dat alles onder den zegen des Heeren, Die op het planten en natmaken der ouders Zijn wasdom geeft — waar het kind zoo God heeft leeren kennen, pas daar is plaats voor de vermaning: „Deze zes haat de HEERE; ja zeven zijn Zijne ziel een gruwel”.

Maar daarover dan een volgende keer.

HUISMAN.

GRONINGER Brieven

Amice frater.

Tot mijn schrik zie ik reeds tot driemaal toe te hebben beloofd, op iets in een volgende brief te zullen terugkomen. Dat is wel wat veel voor een mensch, die de waarschuwing van den apostel Jacobus niet mag vergeten. Maar ik sprak van een volgende, en voorts gold het hier feitelijk eenzelfde ding, n.l. den modernen mensch, dat zeer voorname wezen, te leeren kennen, waartoe de historie, mits gezien in het licht der Schrift, ons zeer goed dienen kan.

Immers moet de nadruk gelegd op het woord: mensch, en de mensch blijft van nature de eeuwen door altijd dezelfde. Ten allen tijd is hij „modern” geweest, d.w.z. hij zou steeds alles vernieuwen, inzonderheid zichzelf, uit eigen kracht. Ten allen tijde was hij de ketter, die het Woord des Heeren weersprak.

Bossuet, die de kinderen Gods in zijn vaderland vervolgde, gaf van den ketter deze definitie: hij is een mensch, die een eigen opinie heeft, daarin zelfs „opiniatre”, d.w.z. hardnekkig is.

Volgens Bossuet behoorde de mensch zich aan de kerk, de roomsche kerk, te onderwerpen, feitelijk aan hetgeen Bossuet voor hem dacht.

Want hij vloog woedend op, toen een andere groote in de Fransche kerk zijn geschriften op hun zuiverheid wilde doen onderzoeken.

Maar de schrijver van het boek der ketteren, van wien ik in een vorigen brief reeds iets vertelde, constateert: de moderne mensch is een ketter, die zijn

eigen opinie boven alles stelt, geen autoriteit van buiten wil erkennen, maar zich slechts van uit eigen binnenste wil laten regeren.

En zooals ik zei begint hij dan bij Simon den toevenaar en komt tenslotte tot Tolstoi. Eigenlijk zijn deze menschen de heiligen, groote mannen, die allen in weerwil van hun soms wonderlijke denkbeelden iets van de waarheid hebben gezien.

Toch is er in onzen tijd wel wat nieuws.

In vroegere eeuwen waren die ketteren eenlingen, die het waagden zich tegenover een machtige kerk, gesteund door een machtigen staat, te verzetten. Walter Nigg spreekt steeds van de kerk, maar doelt eigenlijk meest op de roomsche kerk der middeleeuwen.

En de ketteren zijn niet zij, die bogen voor de autoriteit van het Woord Gods en daarom door die kerk werden vervolgd, maar zij, die voor alles ingingen tegen het Woord des Heeren.

Allengs zijn de helken verhangen.

Voorheen was de kerk in de meerderheid, zij was boven. Thans is zij in de minderheid, onder. Miljoenen menschen hebben met alle kerk gebroken, Miljoenen christenen, zegt Walter Nigg.

Zij vormen in Europa verreweg de meerderheid. De kerk is in een verdedigende positie gekomen. Eigenlijk werd de ketter de normale, gewone mensch.

Dat zette reeds in de vorige eeuw goed in. Welk een ommekeer.

De menschen begonnen te haten de hiërarchie, den dwang, het dogma, alle autoriteit. Radicale verandering.

En in de twintigste eeuw zette deze afval zich door. Dit is geen atheïsme, „godloosheid”. Neen, alleen maar verzet tegen alle macht buiten den mensch. Een schreeuw om vrijheid, welke de moderne mensch liefheeft met een gloeiende liefde. Geen vreemde macht van buiten zal over hem heerschen. En komt men hem aan met een bewijsovering, dan wil hij die met zijn verstand kunnen billijken.

Hij is nog altijd de mensch der rede, hoezeer het irrationalisme hem parten spelen mag. Het rationalisme is nog altijd het hoofdprobleem van onzen tijd, met zijn „zakelijkheid” en „planung”.

Die moderne mensch wil vóór alles „waarheid”. De waarheid stelt hij verre boven de vrome leugen. Het is geen verwerping van het „goddelijke”. De moderne mensch kan spreken als de oude Heraclit, die zei tot degenen, die zijn woning wilden binnengaan: treedt binnen, want ook hier wonen goden.

Toch is hier een groot gevaar. N.l. dat van het nihilisme.

Als de mensch nu niets meer wil kennen dan deze aarde en niets hoogers, als hij alles verwerpt en nader tot het niets. Zooals bijv. een Sartre, die den mensch geheel op zichzelf stelt, zuiver eenling, zonder eenige hulp van buiten, en met de eigen ook aanvaarde verantwoordelijkheid.

Dat nihilisme stelt zelfs het zijn des menschen „in Frage”.

Inplaats van het optimisme der achttiende eeuw met zijn vooruitgang, kwamen nu de apocalyptische ruiters stormen over Europa en wierpen alles in puin. Het dreigt een chaos te worden. De lampen gaan uit in Europa. Alles duisternis. Het einde was en zal nog kunnen zijn een catastrofe, van welker gruwzaamheid wij ons geen voorstelling kunnen maken. Daar is een wereldonweer losgebarsten met schrikkelijke bliksemstralen en vreeselijken donder.

En dan gaat niet alleen maar de kerk, maar ook de staat van het avondland ten onder. Tenzij er bezinning komt.

En nu wil men den ondergang van het avondland wel keeren met politiek-maatschappelijke vindingen, maar dit zal niet helpen. De christelijke erfenis wordt door communisme en kapitalisme verwoest.

Beide wurgen elk op zijn eigen wijze de ziel des menschen, nemen de individualiteit weg en het spooksel van den mierenstaat komt voor ons opdagen in het totalitarisme.

Zal er geen hulp kunnen dagen?

Ja, zegt Walter Nigg, want de orkaan is thans tot zijn hoogtepunt gekomen en dan volgt de „Umschlag”, de ommekeer. Daar werken nu onder de oppervlakte van het leven nieuwe gezonde krachten, die hoop geven, dat de moderne mensch toch genezing vindt.

De beide wereldoorlogen hebben veel veranderd. Over Europa is gekomen wat Nietzsche en Kierkegaard hebben geprofeteerd. Maar dit ligt nu achter ons. Nu alle krachten ingespannen, om weer datgene te doen herleven, wat ons een derden wereldkrijg kan besparen.

Walter Nigg ziet den modernen mensch, althans vele rijke geesten in onze moderne wereld, op weg naar huis.

Hij doet zulks met een bewusten wil. Hij wil weer een vaderland hebben, waarin hij zich thuis gevoelt, een bodem waarin hij weer wortelen kan. Reeds Nietzsche heeft dit verlangen gekend: o, zoo riep hij uit, o, Zarathustra, weet gij het wel, dit zoeken naar een tehuis — het vreet mij op. Daarnaar vraag ik, daarnaar zoek ik, ik vind het niet. O, ewiges Überall, o, ewiges Irgendwo, o, ewiges Umsonst.

En heeft de schilder Van Gogh dit verlangen van den modernen mensch niet in beeld gebracht? De ketter heeft lang als stuurloos rondgeworven, nu is het avond en hij keert naar huis terug.

Het is geen terugkeer tot den Christus der Schrif-